

ZLOČIN U KULINAMA

Optužnica (sažetak)

Dana 04. ožujka 2011. godine Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je podignulo optužnicu protiv Tvrtka Pašalića, Damira Boršića, Željka Maglova i Milorada Paića kojom im se stavlja na teret da su od 02. ožujka do 23. travnja 1992. godine nakon oslobođenja sela Nos Kalik zarobili 21 pripadnika neprijateljske vojske, te iste odveli u vojni zatvor Kuline (Šibenik), nakon čega su ih protivno odredbi čl. 3. st. 1 toč. 1a i 1c, čl. 13. st. 1. i 2., te čl. 14. st. 1 i 3. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, te protivno odredbi čl. 86. i 87. Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) osobno fizički i psihički mučili i zlostavljali, a opt. Tvrtko Pašalić i opt. Damir Boršić znajući da i drugi podređeni im čuvari svakodnevno muče i zlostavljaju ratne zarobljenike nisu poduzeli ništa da takova ponašanja spriječe i kazne, i time pristali da podređene im osobe nastave s protupravnim radnjama kao i na njihove posljedice, tako da su opt. Tvrtko Pašalić, opt. Damir Boršić, opt. Željko Maglov i opt. Milorad Paić, ali i drugi nepoznati zatvorski čuvari tukli ratne zarobljenike nogama, rukama, gumenim palicama, kundacima od pušaka, električnim kabelima i svim drugim podesnim predmetima do kojih bi došli udarajući ih po glavi i cijelom tijelu, mučili ih električnom energijom na način da su im ručni elektrošoker pod naponom prislanjali na njihovo golo tijelo, ogoljele žice pod naponom električne energije vezivali im za usne školjke, prste, testise i prislanjali na njihovo golo tijelo, postrojavali ih u red tako da su se svi oni bosu na mokrom betonskom podu morali držati rukama jedan za drugoga, nakon čega su za prvog i zadnjeg u redu vezali ogoljele žice pod naponom električne energije, pa je tako električna energija prolazila kroz sve njih, što je kod ratnih zarobljenika, uslijed udara električne energije, stvaralo strašne bolove, prisiljavali ih da vreće napunjene pijeskom od oko 50 kg trčeći nose po dvorištu zatvora što su ovi i činili, a kada bi od iznemoglosti pali na pod, tukli ih navedenim predmetima po cijelom tijelu, zatim su opt. Željko Maglov i opt. Milorad Paić zajedno s drugim čuvarima prijeteći pištoljem ratne zarobljenike Rajka Skočića i Milorada Đuričića prisiljavali na međusoban homoseksualni odnos, zbog čega je Đuričić tražio od opt. Željka Maglova da mu

dade pištolj da se ubije, pa kada mu je isti dao pištolj, prislonio vrh cijevi od pištolja na svoju sljepoočnicu i potegao okidač, ne znajući kako se ispostavilo, da je pištolj ipak bio prazan, pa su tako optuženici postupali na opisani način sve do 23. travnja 1992. godine, kada su premješteni iz navedenog vojnog zatvora, uslijed čega je kod svih ratnih zarobljenika nastalo trajno oštećenje fizičkog i mentalnog zdravlja, kršeći pravila međunarodnog prava mučili, nečovječno postupali, te nanosili velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja prema ratnim zarobljenicima, pa su time počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, označeno i kažnjivo po čl. 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Opći podaci

Županijski sud u Splitu

Broj predmeta: K-27/11

Vijeće:

Sudac Mlađan Prvan – predsjednik vijeća

Sutkinja Spomenka Tonković – članica vijeća

Sudac Neven Cambi - član vijeća

Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Splitu poslovni broj K-DO-97/10, od dana 04. ožujka 2011. godine

Zastupnik optužbe: Zvonko Ivić, zamjenik ŽDO-a u Šibeniku, upućen na rad u ŽDO-Split

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH

Optuženici:

1. Tvrtko Pašalić
2. Damir Boršić
3. Željko Maglov
4. Milorad Paić

Branitelji optuženika:

1. Dragan Mijoč, odvjetnik iz Splita
2. Željko Gulišija, odvjetnik iz Splita,
3. Nediljko Ivančević, odvjetnik iz Splita,
4. Branimir Zmijanović, odvjetnik iz Šibenika,

Punomoćnik oštećenika: Petar Bačić, odvjetnik iz Splita,

Žrtve zlostavljanja: Branimir Skočić, Nikica Skočić, Rajko Skočić, Milan Skočić, Boško Skočić, Zdravko Skočić, Nikola Skočić, Branko Skočić, Petar Skočić, Damir Kalik, Dragan Kalik, Marko Kalik, Dušan Kalik, Boško Kalik, Branko Zeljak, Pero Zeljak, Jovan Zeljak, Đino Zeljak, Mirko Milovac, Milorad Đuričić i Vojkan Živković

IZVJEŠTAJ SA SUĐENJA:

24.11.2015., početak rasprave

Izveštava: Antonio Katavić, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Postupak pratili: Antonio Katavić i Jelena Đokić Jović, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, novinari Slobodne Dalmacije

Nakon nebrojenih opstrukcija obrane i optuženika koji su svojim često puta neopravdanim izostankom odgađali početak rasprave u ovom predmetu¹ dana 24. 11. 2015. godine stečene su sve procesne pretpostavke za početak glavne rasprave. Glavna rasprava je počela gore navedenog dana čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Splitu broj od 04. ožujka 2011. godine. Nakon što je pročitana optužnica optuženicima su predočene odredbe o njihovim pravima u kaznenom postupku.

Svi optuženici su naveli da su u cijelosti razumjeli što im se optužnicom stavlja na teret, da se ne osjećaju krivim za kazneno djelo koje im se gore navedenom optužnicom stavlja na teret, i da će svoju obranu iznijeti na kraju dokaznog postupka, te da će odgovarati na eventualna pitanja. Nakon što su stranke u postupku upoznate sa svojim pravima pristupilo se iznošenju uvodnih govora, u kojima zamjenik ŽDO-a Split navodi kako je tijekom istrage prikupljeno dovoljno dokaza za utvrđivanje krivnje optuženih kroz kazneni postupka što će se provesti, te ostaje kod svih dokaznih prijedloga preciziranih u optužnici. Punomoćnik oštećenika odvjetnik Petar Bačić u cijelosti se je pridružio uvodnom govoru tužitelja, te naveo kako u ovom kaznenom postupku neće postavljati imovinsko-pravni zahtjev. Branitelji optuženih navode kako će se u ovom kaznenom postupku dokazati nevinost njihovih branjenika, jer smatraju kako njihova nevinost

¹ Prije početka rasprave, na prethodnim ročištima pozvani svjedoci su ispitani izvansraspravno uz suglasnost stranaka u postupku

proizlazi iz brojnih materijalnih i verbalnih dokaza, te kako je sadržaj optužnice pun nedosljednosti i potpuno krivih informacija o optuženima i njihovoj smještenosti na pojedinim lokacijama koje su u koliziji s lokacijama navedenim u optužnom aktu, odnosno u vojnom zatvoru Kuline. Svi optuženici u svom uvodnom govoru su naveli kako se u cijelosti pridružuju izlaganju svojih branitelja, te da nemaju što dodati.

Dokazni postupak

Dokazni postupak započinje ispitivanjem sljedećih svjedoka: Zorana Filipovića, Mira Petkovića, Zdravka Galića i Antonia Lekića.

Svjedok Zoran Filipović

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi, te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok je iskazao kako je on prilikom povratka s otoka Visa uhićen u gradskoj luci u Splitu, nakon uhićenja je odveden na Dračevac, te nakon toga na Šubićevac gdje je i večerao, a nakon toga je odveden u vojni zatvor u Kuline. Tamo je bio postrojen s ratnim zarobljenicima iz Nos Kalika u jednom dugom hodniku. Na pitanje predsjednika vijeća suca Prvana da li je on bio svjedokom spajanja na struju i da li je i on bio spajan na struju zajedno s ostalim zatvorenicima svjedok iskazuje kako nije bio, te kako ne zna ništa o tome. Navodi kako nikada nije vidio, niti čuo za bilo kakva zlostavljanja zatvorenika, te kako može jedino zahvaliti Damiru Boršiću i Miloradu Paiću što je ostao na životu. Na posebno postavljeno pitanje tužitelja zašto se može njima zahvaliti što je ostao na životu, da li je bio možda imao kakvih posebnih problema u zatvoru Kuline, svjedok iskazuje kako su uvjeti u državi u vrijeme ratnog stanja bili općenito takve prirode da bi se on kao pripadnik bivše JNA bojao jer nije znao što će se desiti s njim. Svjedok dalje navodi kako je u Dračevcu bio opljačkan i pretučen što je rezultiralo sa slomljenim rebrima, ali kako se ne može sjetiti tko ga je točno na Dračevcu tukao i opljačkao. Za imena Tvrтка Pašalića i Željka Maglova je čuo u zatvoru Kuline, ali ih nikada nije vidio. Svjedok dalje navodi kako nije viđao nikoga u Kulinama s francuskom kapom i slovom U, te kako ne zna za nikakav induktorski telefon.

Svjedok Miro Petković

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi 20. listopada 2010., te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok je bio pripadnik 72. bojne vojne policije, te je obnašao dužnost dežurnog na Šubićevcu. Svjedok je potvrdio kao i što je učinio tijekom istrage, kako su optuženi Pašalić i Maglov tukli i zlostavljali zarobljenike upravo na onakav način kako je to navedeno i precizirano u optužnom aktu (tukli palicama, kundacima, spajali na struju kroz induktorski telefon...). Navodi da su Tvrtko Pašalić i Željko Maglov bili glavni i najodgovorniji u svemu tome, te su prednjačili u zlostavljanjima, te kako nema što nisu radili zarobljenicima. Dalje navodi kako su njih dvojica bili vladari života i smrti, a sve ovo rađeno je na štetu i protiv Republike Hrvatske. Tvrtko Pašalić se ratnim zarobljenicima predstavljao kao unuk Ante Pavelića, a njih dvojica su donijeli na vrata i objesili sliku Velike Hrvatske s ustaškim znakovljem i slikom Ante Pavelića i HDP-a. U prebijanju ovih ratnih zarobljenika prednjačili su i Čondić, Tabula i Neven Spahija. Zatvoreni su dovedeni u vojni zatvor Kuline već prebijeni. Bilo ih je 20 i nešto, oni su najprije odvedeni u Loru po zapovijedi Tvrtka Pašalića i Željka Maglova i tamo su ljudi također bili isprebijani, ljudi su bili jednostavno izobličeni. U mučenju je posebno prednjačio i Ričard Matura. Zarobljenik Đuričić je sam govorio da ima pištolj da bi se najradije ubio, neprijateljski vojnici su bili šokirani kako se s njima postupalo. Svjedok također navodi kako su zarobljenici pretučeni i na Šubićevcu, te kako se tamo prao pod od tragova mučenja, dakle i tamo su ovi ljudi bili mučeni pod ugašenim svjetlom. Svjedok u spis prilaže fotografije zarobljenika, pismo Filipovića u kojem mu se on žali na postupanje sa zarobljenicima, zapisnik o primopredaji dužnosti od 14.10.1993. godine i rukopis Lidiye Rupiće.

Branitelji optuženih i optuženici prigovaraju iskazu ovog svjedoka jer smatraju kako je isti nelogičan, nedosljedan i u koliziji s dužnošću nadređenog, te kako se veći dio iskaza ne odnosi na vremenski period koji je dio činjeničnog supstrata optužnice.

Svjedok Zdravko Galić

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi 25. siječnja 2011., te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok je in tempore criminis bio zapovjednik 72. bojne Vojne policije Split te je bio nadređen Tvrtku Pašaliću i Željku Maglovu. Svjedok izjavljuje kako nije imao nikakvih saznanja o bilo kakvim možebitnim zločinima počinjenima u Kulinama. Nadalje navodi kako je zapovjednik satnije Vojne policije imao ovlasti nad pritvorom u Kulinama, a kako je za svaku službenu radnju koju je trebalo izvršiti trebao dobiti odobrenje, odnosno zapovijed nadređenog. Na posebno postavljeno pitanje optuženog Tvrtka Pašalića svjedok navodi kako je Pašalić u ožujku 1992. godine bio na školovanju u Zagrebu, a to školovanje je trajalo četiri tjedna. Tužitelj daje primjedbu iskazu svjedoka u onom dijelu u kojemu navodi kako je školovanje trajalo četiri tjedna, a što je u koliziji s iskazom svjedoka danim u istrazi u kojoj je naveo kako je školovanje trajalo 21 dan, a nakon čega svjedok navodi kako je moguće da je to istina, ali da je to lako provjeriti.

Svjedok Antonio Lekić

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi 24. siječnja 2011., te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok je in tempore criminis bio načelnik SIS-a, te je po zapovijedi Glavnog stožera Hrvatske vojske bio član povjerenstva koje je imalo zadatak da istraži sve slučajeve nezakonitog postupanja u Vojnoj policiji u Šibeniku. Svjedok navodi kao i u istrazi kako on nije imao nikakvih saznanja o možebitnim zločinima, niti su Marijo Barišić i Milorad Paić izvijestili svjedoka o možebitnim zločinima tijekom uzimanja izjava od istih. Svjedok nadalje pojašnjava kako su 1998. i 1999. godine sačinjene službene bilješke o zločinima u Kulinama, a koje su se pojavile nešto kasnije u tjedniku "Globus". Svjedok navodi kako je on o Kulinama saznao iz medija, te da njemu osobno, pa niti kroz službu nije bilo poznato da se u Kulinama zlostavljaju ratni zarobljenici. Navodi kako je Marijo Barišić antidatirao te službene bilješke na način da je na njih stavio datum 1992. godine, a to je utvrđeno kroz analizu koju je napravila služba 1999. i 2000. godine, a što je potvrdio i glavni državni odvjetnik, koji je izjavio da je to Marijo Barišić načinio kako bi sebi olakšao poziciju u slučaju možebitnog sudskog postupka protiv istog.

15.12.2015., nastavak dokaznog postupka

Svjedok Ivica Burilović

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi, te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok navodi kako mu nije poznato da su u Kulinama bili počinjeni ikakvi zločini, te negira sve negativne konotacije vezane uz optuženike. Svjedok samo navodi kako je primao sms prijetnje neposredno prije svog iskaza danog u istrazi 2010. godine kako bi trebao paziti što će izjaviti u istrazi, te kako oni (vlasnici mobitel koji su slali prijetnje) dobro znaju tko spava ispod njega. Svjedok navodi brojeve mobitela sa kojih su stizale prijetnje, ali napominje da ne zna koje bi to osobe točno bile.

Svjedok Ante Babac

Iskazuje istovjetno kao i na zapisniku danom u istrazi, te napominje kako nema ništa drugo za izmijeniti ili dopuniti.

Svjedok je in tempore criminis vršio kontrolu vojnog zatvora Kuline, te u svome iskazu navodi kako mu nisu poznati nikakvi zločini u Kulinama. Navodi kako se je upisivao u knjigu službujućih časnika prilikom kontrole zatvora, te na posebno postavljeno pitanje odvjetnika opt. Paića, Branimira Zmijanovića je li mu poznato ime Mira Petkovića koji je na prošlom ročištu detaljno svjedočio o zločinima u Kulinama izjavljuje kako mu isti nije poznat.

Nastavak rasprave određen je za **01. 02. 2016. godine u 09:30 sati.**

Zapažanja monitora

Predsjednik sudskog vijeća u ovom kaznenom postupku uredno konstatira kroz zapisnike kako su svjedoci prilikom svjedočenja upozoreni na odredbe ZKP-a o dužnostima i pravima svjedoka, te utvrđivanju identiteta, ali tijekom rasprave skoro niti jedan svjedok nije upozoren na njegovo pravo da odbije odgovor na ona pitanja kojima bi sebe ili svog bliskog srodnika izložio teškoj sramoti i materijalnoj šteti ili kaznenom progonu (čl. 324. u vezi s čl. 236. i 238. ZKP-a).

Predsjednik vijeća tek ponekog svjedoka upozori na dužnost iskazivanja istine, te da ne smije ništa prešutjeti, jer bi u protivnom i sam činio kazneno djelo davanja lažnog iskaza.